

GAZETA GDAŃSKA

Filja w Tczewie

ul. Dworcowa 3.

Numer pojedynczy 18 mkp.

Dla Gdańska:

PRZEDPŁATA miesięczna 18 mk. niemieckich w Gdańsku i w Niemczech z odnośnikiem do domu. W ekspedycji 17 mk. niem. Pod opaską 33 mk. niem. W innych krajach 46 mk. niem. OGŁOSZENIA w dziale inzeratowym za kolonowy wiersz 1-lamowy lub jego miejsce 480 mk. niem. Reklamy za tekstem za kolon. wiersz 1-lam. lub jego miejsce 18 marek niem. Reklamy na pierwszej stronie za kolonowy wiersz 1-lamowy lub jego miejsce 19 mk. niem. Miejscowe ogłoszenia podług taryfy.

Konta czekowe:

P. K. O. Warszawa 170 028
Gdańsk 1307

Konto Bankowe w banku
Kwilecki Potocki & Cie, Gdańsk
Hundegasse nr. 85

Dla Polski:

PRZEDPŁATA miesięczna z odnośnikiem przez listowego 275 mkp. Pod opaską 335 mkp. Ogłoszenia i abon. przyjm.: Adm. w Gdańsku, Brothbankeng. 14; księg. kol. „Ruch” w Gdańsku, Kasanblacher Marki 21, w Poznaniu, w Krakowie i w Lwowie: biuro ogłoszeń „Anon” w Warszawie, ul. Wspólna; filja „Gaz. Gd.” w Tczewie i wszystkie biura ogłoszeń w Polsce. OGŁOSZENIA za kol. wiersz 1-l. lub jego miejsce 50 mkp. Rekl. za tekstem za kol. wiersz 1-lam. 200.— mkp. Rekl. na 1-ej stronie za kol. wiersz 1-lam. 250 mkp. przyjm. tylko na ćwierć strony

Telefon nr. 1866.

Redakcja i Administracja: Gdańsk, Brothbankengasse 14

Skrytka pocztowa 280

Daremne próby.

Zupełnie, jak podczas wojny światowej! Mamy jeszcze w pamięci oficjalne komunikaty wojskowe niemieckie: same zwycięstwa, żadnej klęski. Głoszący to komunikaty, a to samo pisała prasa we wszystkich swych odcieniach. Trudno dziś się też zdumieniu Michała Niemieddego, który przez cztery lata wojny karcił się samemu „siegami” i wierzył naiwnie, że oręż niemiecki zawojuował już pół świata — gdy nagle przyszła jesień r. 1918 i zaraz wszystko poczęło trzeszczeć: w kraju rewolucja, na froncie to samo i równocześnie beznadziejne cofanie się, a na domiar wszystkiego ucieczka „Kaisera” do Holandii.

Po wojnie wiele się zmieniło, ale metody niemieckie pozostały te same. Propaganda niemiecka, zadziwiająca ruchliwością swą w czasie wojny, nie straciła i obecnie na swej żywotności, wyrażając wszystkie siły na obalenie traktatu wersalskiego. Zręczność propagandy niemieckiej polega na wyzyskiwaniu rozdziałów wśród ententy, niezręczność zaś w zastosowaniu starych metod, głoszących wciąż o sukcesach niemieckich. Ile to razy już przepowiadał Niemcy rewizję traktatu wersalskiego, ale skończyło się na pobożnych życzeniach. Tak samo, gdy zaczęła się konferencja w Genui, sądząc po sprawozdaniach niemieckich, pierwsze skrzypce oddano tam Niemcom, tak koło nich rzekomo tam zabiegano. A traktat rosyjsko-niemiecki! Cała prasa niemiecka rozpyliwała się nad wrażeniem, jakie on wywołał. Wszystkie pisma niemieckie pisały tylko na temat sukcesu dyplomatycznego Niemiec. Skończyły się lata poniżenia, zaczyna się nowa era, w której Niemcy, wychodząc z narzuconego im odosobnienia, odzyskują wielkomocarstwowe stanowisko w Europie — a reszty łatwo się domyśleć, jakkolwiek o tem nie rozpisywano się zbyt głośno: nastąpić musi obalenie znienawidzonego traktatu i odzyskanie szczegółnie na wschodzie utraconych prowincji.

Nie minęło parę dni, a okazało się, że bomba, przygotowana w Berlinie, a rzucona w Rapallo, nie jest takim sukcesem, za jaką ją prasa niemiecka okrzyczyła. Skutki uderzenia jej odparował Barthou w Genui, a prawie nieszkodliwił wystąpieniem swym zdecydowanym Poincaré w Paryżu. I dziś głosy niemieckie na temat owego sukcesu stały się bardzo minorowe.

Polityka niemiecka próbuje jednak przystosować się do sytuacji. Nie udało się sterroryzować Europy groźbą sojuszu z Rosją, ponawia się dalsze próby wyścigania korzyści z rywalizacji angielsko-francuskiej.

Lloyd George, chcąc mieć na pokaz jakiś wynik z obrad genueńskich, podniósł projekt zawieszenia broni, względnie „pokoju europejskiego” choćby na 10 lat. Projekt wprowadzić nie zapewnia tych rękojmi materialnych, które są niezbędne na to, by poważnie móc przystąpić do ograniczenia zbrojeń. Zobowiązanie np., że w razie, gdyby pokój został zagrożony, mocarstwa „przystąpią do narad celem uchylenia grożącego niebezpieczeństwa”, nie jest żadną gwarancją. Pokazało się to podczas najścia bolszewików na Polskę — w Londynie radzono, a Polska musiała się sama bronić.

Projekt ten jednak Niemcy przyjmują z zadowoleniem, a Rathenau obnosił się ze swym entuzjazmem dla „szczytów wspaniałomyślności”, na które wzbił się w swej mowie Lloyd George. Rzecz naturalna, że takie gwarancje bezpieczeństwa, jakie proponuje premier angielski, są Niemcom na rękę. Nie wystarczają one Francji, który projekt przyjął chłodno, zapowiadając, że nie zaprobuję go, dopóki Anglia nie poręczy w sposób ścisły i wyraźny i z góry określony, że wystąpi zbrojnie na wypadek niebezpieczeństwa, zagrażającego w formie ataku z zewnątrz na Francję, Belgię lub Polskę.

W oświetleniu niemieckiej propagandy stanowisko to Francji wygląda wprawdzie na niszczenie wielkiego dzieła pokojowego, w opinii świata przedstawia się to jednak inaczej i liczyć się z tem musi nawet Lloyd George, gdy, według ostatnich doniesień z Genui, wyraził gotowość osobistej wymiany zdań z Poincaré.

Niemcy, spekulujący na rozbiście ententy i zapowiadający je z dnia na dzień, jeszcze raz omylią się w swych rachubach.

Czułna polityka francuska trzyma straż w Europie i nie dopuści do obalenia traktatu wersalskiego.

W. Z.

Międzynarodowe obrady w Genui.**Dwa projekty układu z Rosją.**

Genua, 29 IV. (PAT.) Przedstawione wczoraj w podkomisji politycznej projekty angielski i francuski układu z Rosją nie zawierają takich różnic, aby nie mogły być pogodzone. Projekt francuski stwierdza w przedmowie, iż państwa zebrane w Genui badają w sposób najszybszy projekt odbudowy Rosji, celem przeprowadzenia i ustalenia pokoju na całym kontynencie Europy, przywróceniem wszystkim narodów Europy jest przywrócenie normalnych stosunków z Rosją. Narody Europy pragną też najgoręcej, aby naród rosyjski zajął swe historyczne miejsce wśród nich. Ilustrując następnie ruinę gospodarczą Rosji, projekt francuski stwierdza, iż odbudowa Rosji leży przedewszystkiem w jej własnym interesie. Skoro tylko przywrócona będzie w Rosji gwarancja bezpieczeństwa dla cudzoziemców i ich działalności przemysłowej i handlowej, ci ostatni natychmiast przybędą jej z pomocą. Pomoc ta winna dotyczyć trzech dziedzin: 1. Odbudowa rolnictwa, co dominuje nad wszelkimi innymi kwestjami, 2. odbudowa przemysłu i 3. odbudowa środków transportowych, mających znaczenie zasadnicze. Projekt francuski każdej z tych 3 dziedzin odbudowy poświęca szereg konkretnych rozważań, zastanawiając się szczegółowo nad potrzebami rolnictwa, przemysłu i komunikacji. Stwierdzając, iż odbudowa ta wymaga pomocy finansowej, projekt francuski proponuje m. in. stworzenie międzynarodowego konsorcjum finansowego. Warunki te są w znacznej części identyczne lub zgodne z warunkami projektu angielskiego. Artykuł pierwszy w słowach identycznych z podobnym artykułem projektu francuskiego, zobowiązuje Rosję stosownie do zasad ustalonych w Cannes, do powstrzymania się od propagandy i ingerencji w wewnętrzne sprawy innych państw europejskich oraz stłumienia wszelkich prób popierania ruchu rewolucyjnego w innych państwach, jak również użycia w Rosji wszelkich wpływów dla popierania przywrócenia pokoju w Azji Mniejszej. Co do długów międzynarodowych, to projekt angielski przewiduje ich częściową redukcję, proponując arbitraż sprzymierzonego trybunału rozjemczego, który może wziąć pod uwagę straty wojenne Rosji, poniesione podczas wojny i podczas zaburzeń wojennych wewnątrz kraju, jak również potrzebę moratorium. Projekt francuski w tej kwestji przewiduje uznanie przez sowiety długów poprzednich rządów wobec państw obcych, stwierdzając jednocześnie, iż wierzytelnicy gotowi są udzielić Rosji dalego idących ułatwień w zakresie spłat, wspomina o moratorium i innych środkach. W szeregu innych kwestji, dotyczących zobowiązań finansowych, projekt angielski i francuski są w znacznej części zgodne, czy też nie odbiegają od siebie w punktach zasadniczych. Wśród różnych zarządzeń obu projektów, dotyczących spłaty długów wymienić należy nast.: Oba projekty przewidują wydanie przez Rosję sowiecką obligacji w złocie 5-procentowych, przy czem projekt angielski określa termin tych obligacji na lat 50, czego nie zawiera projekt francuski. Co do przywrócenia praw własności cudzoziemców w Rosji, to projekt francuski stoi na stanowisku zabezpieczenia praw dawnej własności, podczas gdy projekt angielski dopuszcza w pewnych wypadkach przyznania dawnym właścicielom tylko prawa używania ich dawnej własności w Rosji.

W zakresie sądownictwa i zabezpieczenia praw cudzoziemcom co do ich wolności osobistej i działalności przemysłowo-handlowej, to oba projekty stoją na gruncie londyńskiego raportu rzeczowników. Projekt angielski omawia pozatem sprawę, w jakim stopniu i w jaki sposób niektóre państwa europejskie będą mogły się przyczynić do odbudowy Rosji. Tak n. p. Francja mogłaby pomóc swymi fachowymi siłami, Włochy mogłyby się zająć specjalnie odbudową rolnictwa, Belgia i inne państwa pośpieszyłyby Rosji z pomocą w zakresie przemysłu i handlu itp.

Uzgodnienie odpowiedzi dla sowietów.

Genua, 30 4. (PAT.) Ustalony wstęp odpowiedzi dla sowietów szczegółowo omawia stan ekonomiczny Rosji i określa zakres pomocy mocarstw zebranych na konferencji w Genui. Odpowiedź głosi: Z chwilą ustalenia w Rosji bezpieczeństwa oraz gwarancji własności i praw mocarstwa pośpieszą z pomocą techniczną oraz z pomocą w zakresie pracy i kapitału. Odpowiedź omawia następnie sprawę międzynarodowego konsorcjum finansowego, uposażonego w kwotę 20 milionów funtów szterlingów, jako początkowy kapitał. Dalej odpowiedź zaznacza możliwość pomocy państwowej dla przemysłowców, pracujących dla rynków rosyjskich. Francja wyraża gotowość pośpieszenia z pomocą w naturaljach pod postacią 1200 lokomotyw, 25 000 wagonów towarowych i 6000 osobowych, pozatem przyrzeka dostawę ziarna i nasion oraz współdziałanie w uruchomieniu fabryk. Włochy zgłosiły dostarczenie 20% kapitału dla konsorcjum międzynarodowego i udział w restauracji środków komunikacyjnych, zwłaszcza kolei żelaznych i dróg wodnych oraz poparcie przedsiębiorstw w Rosji. Japonia zgłosiła kredyt w sumie 8 milionów jenów dla towarzystwa handlowego rosyjsko-japońskiego, a Belgia kredyt specjalny 250 milionów fr. dla ułatwienia eksportu belgijskiego do Rosji. W ustalonej definitywnie redakcji wstępu do memorjału, mającej za podstawę projekt angielski, że rekonstrukcja Rosji musi się dokonywać przedewszystkiem w jej własnym interesie.

Odjazd p. Barthou do Paryża.

Genua, 30 kwietnia. (Tel. wł.) Barthou wyjeżdża do Paryża. Podróż jego nie nadaje się charakteru urzędowego i ostatecznego. Wobec tego nie odbędzie się też pożegnanie na dworcu.

Delegacja francuska wydała urzędowy komunikat, wedle którego p. Barthou wyjeżdża do Paryża w porozumieniu z p. Lloyd George'm Premier brytyjski spodziwając się więcej po osobistej wymianie zdań między naczelnikiem delegacji francuskiej a rządem w Paryżu, niż po dotychczasowej wymianie telegramów, która w ostatnich dniach nie doprowadziła do niczego. Lloyd George z własnej inicjatywy udał się dziś do p. Barthou, ażeby zaproponować mu podróż do Paryża, poczem obaj byli u p. de Facy, aby uzyskać jego zgodę.

Oczywiście jedze p. Barthou także po porozumieniu z p. Poincaré'm, z którym ustalił bezpośrednio ostateczne stanowisko w dochodzących do rozstrzygnięcia sprawach: rokowań z Sowietami, zabezpieczenia pokoju na 10 lat, układu w Rapallo, narady w sprawie odszkodowań.

Spadek długów państwa.

Warszawa, (AW). 29 4. Dług skarbu państwa w P. K. K. P. zmniejszył się na dzień ultimo t. j. jutrzejszy, o dalsze 2 miljardy, tj. wynosi 220 miliardów, kiedy z końcem marca wynosił 222 mil.

Ignorowanie żądań litewskich.

Genua, 30 4. (PAT.) Na wczorajszym plenarnym posiedzeniu komisji ekonomicznej umawiana była sprawa ułatwienia handlu międzynarodowego. Delegat Litwy, Galwanauskas, oświadczył, iż na granicy Polski stoją armaty zamiast komór celnych, zaś gen. Zeligowski zajął stolicę Litwy, wobec tego Litwa nie może przeprowadzić i ustalić prawidłowego ruchu przez granicę. Dalej wzywał on świat cały do uregulowania granicy wschodniej stosownie do art. 87 traktatu wersalskiego. Przewodniczący komisji, delegat Francji, Serruys, oświadczył, iż deklaracji tej nie może przyjąć do wiadomości ze względu na charakter polityczny. Przytakiwali mu delegaci Anglii, Belgii i Szwecji, specjalnie zaś delegaci małej ententy. Na tem samym posiedzeniu przy omawianiu spraw paszportowych delegat Litwy oświadczył, iż Litwa niebędzie mogła stosować proponowane ułatwienia do Polski, gdyż nie pozostaje z nią w stosunkach dyplomatycznych i konsularnych. Delegat angielski zwrócił wówczas uwagę, iż komisja nie może się zajmować sprawami politycznymi, co zostało przez wszystkich prawie członków zaaprobowane.

Nowy wielki skład broni.

Berlin. (AW). 30 4. Na jednym z przedmieść berlińskich odkryto wczoraj w obszernych piwnicach tajny skład broni i amunicji, składającej się z półtora tysiąca karabinów ręcznych, 2 skrzyń z aparatami mierniczymi, kilku tysięcy gіль do nabojęw armatnich, 17 skrzyń granatów ręcznych, 13 bebnów amunicji do karabinów maszynowych, kilkudziesięciu tysięcy nabojęw karabinowych i 23 skrzyń z różnymi aparatami wojennymi. To odkrycie ilustruje najlepiej o rzekomem rozbrojeniu Niemiec, o którym tak zapewnia rząd niemiecki.

Pluciński i Askenazy.

Warszawa, (AW). 29 4. Komisarz Generalny minister Pluciński odbył wczoraj dłuższą konferencję z p. Askenazym, który we wtorek wyjeżdża do Genui na obrady Ligi Narodów.

Komisja dla urządzeń portowych w Gdańsku.

Warszawa, (AW). 29 4. Dziś wyjechała do Gdańska umyślna komisja ministerjalna pod przewodnictwem w. ministra Eberhardta, mająca na celu przeprowadzenie studjów i poczynienie zarządzeń w odniesieniu do kolejowych urządzeń portowych w Gdańsku. Istniejące bowiem nie odpowiadają potrzebom sfer kupieckich.

Kurs oficjalny 29 4 1922

Przed otw. giełdy 1 5 1922

Noty polskie

6,68 1/2

7,00

Dolary amerykańskie

281,71

281,00

Sprawy polskie.

Budżet ministerstwa spraw zagranicznych.

Posiedzeniu komisji skarbowo-budżetowej przystąpiło do obrad nad preliminarzem budżetowym ministerium spraw zagranicznych.

Sprawozdawca poseł Kamieniecki zwrócił przede wszystkim uwagę na brak odpowiedniego wykształcenia sił urzędniczych ministerium oraz na nieodpowiednie postawienie propagandy zagranicznej.

Preliminarz przewiduje dochody ministerium w sumie 425 265 000 mk., wydatki zwykłe w sumie 7 330 374 413 mk., wydatki nadzwyczajne 4 612 849 921 mk. Po odjęciu od sumy wydatków nadzwyczajnych kwoty 3 600 milionów marek na koszty utrzymania administracji międzysojuszniczej na Górnym Śląsku, całość wydatków ministerium spraw zagranicznych stanowi 1,3 procent ogółu wydatków państwowych, podczas gdy we Francji wydatki te wynoszą 0,5 procent, w Niemczech 0,75 procent, w Czechosłowacji 1,5 procent. Dochody ministerium spraw zagranicznych w stosunku do ich wydatków wynoszą w Niemczech 27 proc., w Czechosłowacji 7,5 procent, a w Polsce 40 procent. Dochody te powstają przede wszystkim z opłat konsularnych. Liczba urzędników ministerium spraw zagranicznych we Francji etatowych i kontraktowych wynosi 328 osób, a w Polsce 358 osób. Należy dążyć wobec tego do przeprowadzenia redukcji urzędników centrali ministerium w Warszawie, ulepsząc jednocześnie ich skład pod względem jakości i uposażenia. Placę przedstawicieli naszych zagranicą są w porównaniu do plac przedstawicieli innych państw kilkakrotnie mniejsze. Wszystkie placówki nasze za granicą należy jak najrychlej podporządkować poselstwom.

Następnie udzielił wyjaśnień w sprawach poruszonych przez sprawozdawcę przedstawiciel ministerium skarbu i dyrektor departamentu administracyjnego ministerium spraw zagranicznych.

Krótkie wiadomości polityczne.

W obronie traktatu z Rapallo. Gdańsk. A. P. Germanofilskie organy angielskie „Westminstergasette” i „Daily News” z dnia 20, które otrzymały dzisiaj rano, biorą w obronę bolszewików i Niemców i starają się udowodnić, że układ zawarty w Genui w nocem nie narusza artykułów traktatu wersalskiego. Westminstergasette powiada między innymi: „And Francha, and Włochy, ni też Anglia nie mają prawa kontynuowania dotychczasowej swej dyktatorskiej polityki. Trzeba zdać sobie nareszcie sprawę z rzeczywistego stanu rzeczy. Między koalicjami wysuwa się Francja na pierwszy plan w swym uporczywym trwaniu przy zupełnie fluzorycznych, nigdy nie ziszczalnych projektach. Traktat rosyjsko-niemiecki jest nieuniknionym następstwem polityki państw sojuszników oraz traktatu pokojowego, jakoteż i ciężarów nałożonych na Niemcy przez Radę Najwyższą.

Daily News nie wleży w fantastyczne opowiadanie co do groźby militarnej rosyjsko-niemieckiej. General Naurice znany z czasów wojennych przeciwno Niemcom, zamieszcza na potwierdzenie wspomnianego pisma dłuższy artykuł, w którym wykazuje, że Rosja przez długie lata jeszcze nie będzie zdolna do prowadzenia wojny. Armia rosyjska, powiada general, jest wprawdzie liczna i silna, ale w gruncie rzeczy była armia bolszewicka to wielki „bluff”. General zapomina o jednym, a mianowicie, że rozpaczliwa sytuacja Rosji może bandy bolszewickie pchnąć do rozpaczliwych kroków, czyli do najazdu na Polskę w celach rabunku i grabieży.

Nie ma mowy o uznaniu sowiektów. Praga. A. P. Czeskosłowacki prezydent ministrów Benes wyraził się wobec korespondenta „Bochemi”, że nie ma mowy o natychmiastowym uznaniu de iure rządu sowieckiego.

Podziw „Weltu”. Moskwa. A. P. Wszecchrosyjski centralny komitet robotników metalowych wysłał do rosyjskiej delegacji w Genui następujący telegram: Rosyjscy robotnicy metalowi obserwują waszą działalność w Genui z podziwem. Cieszą się, jakże szalenie traktatowi wersalskiemu przez zawarcie układu z Niemcami, przez swój projekt sprawy rozbrojenia i projektu w kwestii zanulowania żądań odszkodowawczych, stanowią nową epokę w życiu narodów. W imieniu robotników metalowych rewolucyjnej Rosji ślemy Wam pozdrowienia i życzymy dalszych sukcesów.

Na Dalekim Wschodzie. Moskwa. (A. P. Przed kilku dniami krótko doniesiono o zerwaniu rokowań rosyjsko-japońskich w Dairan. Obecnie rząd rosyjski ogłasza szczegóły zerwania tego, przypisując przyczynę tego wpływowi francuskiemu. 30-go marca według tego rosyjskiego przedstawienia, miało już przyjść do porozumienia we wszystkich punktach, gdy jednak miała być ustalona kwestja wycofania wojsk japońskich z rosyjskiego obszaru, delegacja japońska rozpoczęła trudności. Oczekiwała ona wyniku walki politycznej, jaka tymczasem toczyła się w Tokio między partją wojskową a przemysłem japońskim, życzącym sobie pokoju z Rosją. Zwyciężyła partja wojskowa, do czego przyczyniła się obecność Joffre w Japonii. Wtedy wyruszyła delegacja japońska nowe warunki, przedstawiając je rosyjskiej delegacji w formie ultimatum. Gdy Rosjanie odpowiedzieli odmownie, Japończycy zerwali konferencję, oświadczając, że wojska japońskie pozostaną w obecnym oznaczonym w układzie z 20 marca.

Wiadomość o Genui. Moskwa. A. P. „Izwiestia” ogłasza artykuł Bielekowa, w którym on pisze: Nieoczekiwanie dla wszystkich zachwiała się konferencja w Genui. W ciągu obrad obrażone zostały interesy państw rabunkowych, które chciały świat podzielić między siebie. Zjadł i gniew. 4 długie lata bronił się przed wszelkimi próbami interwencji, aż wyważył się sobie prawo postawienia naszych żądań. Podnosimy dziś to prawo na ostrzach naszych karabinów. Chcieli nas odesłać, ale miład zawarty z Niemcami obrócił w przeciwieństwo zamiary ententy. Jedyni sprzymierzeni dopuścili do zerwania konferencji w Genui, Rosja sowiecka nie ucierniła na tem. W trudnym jednak położeniu znalazła się burżuazja i szlache państw zachodnich.

Niemieckie pisma w Rosji. Moskwa. A. P. W Rosji pojawia się wiele niemieckich pism jako rządowo-sowieckich organów niemieckich, szkół i poszczególnych wydziałów autonomicznych powiatów i gubernii. Tak np. w Moskwie wychodzi „Die rote Fahne”, w Lonsku „Der Dorirer”, w obszarze nad Wolgą w Markstadt (dawnej Katharinenstadt) pismo „Die Ruckel” itd. Obecnie wydawnictwa te mnożą się. Po-

wstała „Die neue Zeit” jako organ centralny niemieckich sekcji na Ukrainie, pismo wychodzi w Charkowie. W Baku wychodzi „Der Kolonist”. W Moskwie w najbliższym czasie ma powstać pismo codzienne, wydawane przez niemiecki oddział narodowych mniejszości. Ma być on centralnym organem wszystkich Niemców w Rosji.

Zamiast wolności wyrok śmierci. Ryga. A. P. Od dłuższego czasu toczyły się rokowania w sprawie wymiany uwięzionych w Rosji lotewskich obywateli państwowych za uwięzionych tutaj komunistów. Rosja domagała się wydania głównie kilku najwybitniejszych komunistów, których wydanie jednak nastąpić mogło tylko w łączności z innymi. Obecnie, aby wywrzeć nacisk na Łotwę, wydały „sady” rosyjskie wyroki śmierci na kilku uwięzionych lotewskich obywateli.

Niemiecka wycieczka do Łotwy. Ryga. A. P. Lotewskie poselstwo w Berlinie doniosło tutaj, że niemieccy parlamentarzyści planują na lato zbiorową wycieczkę do Łotwy. W wycieczce tej zastąpione będą wszystkie frakcje parlamentarne. Na 15 maja zapowiedziana jest tutaj wycieczka parlamentarzystów estońskich.

Ruch napowietrzny między Niemcami a Rosją. Moskwa. A. P. „Izwiestia” informują, że w maju ma nastąpić otwarcie ruchu nadpowietrznego między Niemcami a Rosją. Organizacje ruchu tego przeprowadzić ma towarzystwo specjalnie utworzone z ograniczoną poroką o kapitale zakładowym 5 milionów marek. Aparaty lotnicze będą własnością rządu sowieckiego. Celem towarzystwa jest umożliwienie szybkiej przesyłki poczty rządowej między Berlinem a Moskwą, dla którego to celu mają być stworzone dwie lub trzy ruty podrózne w tygodniu w jedną i drugą stronę. Przewidywany jest też ruch pasażerski i towarowy. Uzyskano już zezwolenia rządów lotewskiego i litewskiego na tranzyt przez te kraje. Z Berlina poczta będzie wysyłana nocnym pocłagiem do Królewcza, stąd zaś wcześniej rano przeładowana na Europę. Statek powietrzny nie lądując przejeżdża nad Kownem, Dźwińskiem do Witebska, skąd poczta kolejną odepłdźle do Moskwy, przybywając tam wleczór.

Agitacja niemiecka w Estonii. Reval. A. P. „Revaler Bote” drukuje odezwę do wszystkich Niemców w Estonii, wzywającą do zebrania 4 milionów marek na cele niemieckiego szkolnictwa w Estonii.

Brusiłow pełen zachwytów dla Czerwina. Moskwa. AP. „Izwiestia” rozpisują obszerną ankietę na temat konferencji genueńskiej. W ankiecie tej zabierają głos najwybitniejsi mężowie rosyjscy, występując w niej z jednoznacznym protestem przeciw żądanom Ententy co do spłaty długów wojennych przez Rosję. Między innymi profesor Worms oświadcza: „Jeśli teraz nie przyszło do kompromisu, nie wątpię ani chwili, że w bliskiej przyszłości Europa zachodnia pod naciskiem ciężkiego kryzysu gospodarczego zdecyduje się na postanowienia, które w tej chwili pojędycznym kierownikiem rządu nie są przyjemne.” General Stacze wzwraca uwagę na pożądlive spojrzenia kół Ententy, skierowane na obszary naftowe na Kaukazie. Armia Wrangla istnieje nadal i jest ona ciężkim zagrożeniem południowych granic rosyjskich. Jeśli nie może liczyć ona na sukces, to w każdym razie jest w jej możności wnieść zniszczenie i zamieszanie do wnętrza Rosji, dlatego armia czerwona musi być zawsze w pogotowiu. Brusiłow w ankiecie wyraża się bardzo charakterystycznie: Genua jest wielkiem targowiskiem. Kwestja popytu i podaży jeszcze się nie rozwinęła, jest nadzieja jednak, że zastępcy Rosji sowieckiej zdołają uzyskać takie warunki, aby dojść do porozumienia. „Gdy obserwuję stanowisko naszych zastępców w Genui, wzbiła dumą serce moje, serce nie bolszewika, lecz obywatela miłującego swoją ojczyznę. Spostreżam bowiem jak zagranica coraz bardziej poczyna liczyć się z nową, odrodzoną przez rewolucję Rosją.”

KRONIKA.

Gdańsk, poniedziałek 1 maja 1922.

Rzymsko-kat. Filip i Jakub app.

Słońca Wschód: godz. 4 m. 36 Zachód: godz. 7 m. 20

Stan wody w Wiśle dnia 29 kwietnia.

pod Toruniem .	+1,49 +1,60	pod Grudziądą .	+1,68 +1,75
pod Chełmem .	+1,42 +1,51	pod Malborkiem .	+1,61 +1,67
pod Kurzębakiem .	+2,05 +2,08	pod Elblągiem .	+2,16 +2,18
pod Tczewem .	+1,92 +1,96	z dnia 27/4 .	26/4
pod Schiewenhorst .	+2,30 +2,28	pod Warszawą .	+1,58 +1,50
pod Fordonem .	+1,47 +1,53	pod Płockiem .	+1,38 +1,30

*** Nabożeństwo z okazji rocznicy konstytucji 3 Maja.** W środę, dnia 3 maja o godz. 11 w południe odbędzie się w kościele św. Józefa uroczysta suma z kazaniem i Te Deum ku upamiętnieniu konstytucji 3 Maja, na którą to uroczystość winni się nasi rodacy w Gdańsku zjawić w komplecie.

*** Rokowania w sprawie obliczenia wartości podzielnego mienia państwowego w Gdańsku.** W dniu 2 maja rozpoczynają się przed komisją reparacyjną konferencje ambasadorów rokowania w sprawie obliczenia wartości państwowego mienia niemieckiego i pruskiego w Wolnym Mieście, na które zaproszono Gdańsk, Polskę i Niemcy. Jako zastępcy Wolnego Miasta weźmie udział w rokowaniach dr. inż. Döring. O zapłaceniu wartości mienia przydzielonego Wolnemu Miastu przez rząd gdański nastąpi dopiero później decyzja.

*** Protest przeciw urzędzeniu przez Polskę składnicy amunicji na Holmie.** Gdańskie tow. właścicieli statków (Nautische und Rheder-Verein) nadesłał na ręce Senatu pismo, w którym protestuje przeciw urzędzeniu przez Polskę składnicy amunicji na Holmie, zwracając uwagę na niebezpieczeństwo, narażające skutkiem tego żegluga i statki na poważne niebezpieczeństwo.

*** Wizyta bolszewicka u prezydenta Senatu gdańskiego.** Rzecznik handlowy przy sowieckim poselstwie ukraińskim w Warszawie, Isai Khouropine, złożył prezydentowi Senatowi wizytę, celem poinformowania się możliwości podjęcia stosunków handlowych między Ukrainą i Gdańskiem.

*** Straszne morderstwo w Emaus.** W nocy na niedziele dokonano w Emaus strasznego morderstwa. Otóż w niedzielę rano znaleziono na kupie gnoju na podwórzu domostwa bezpośrednio za restauracją Dübeka zwłoki mężczyzny z poderzniętym gardłem. Ofiarą

ma być podobno członkiem rady bezrobotnych. Dochodzenia w toku.

*** Gimnazjum polskie!** Wynik odbytego egzaminu wstępnego ogłosił się rodzicom we wtorek, 2 maja w gmachu gimnazjalnym punktualnie o godz. 9. Egzamin wstępny dla uczniów i uczennic, którzy się stawili bez świadectwa, odbędzie się w czwartek, 4 maja, począwszy od godz. 9, tylko za poprzednim okazaniem świadectwa odejścia. Termin rozpoczęcia się nauki szkolnej ogłoszony będzie później w „Gazecie Gdańskiej”.

*** W środę rozpoczyna cyrk Strassburger** krótkie przedstawienie gościnne. Zwracamy jeszcze raz na to uwagę, że ogólny program zawiera 30 numerów i że podobnego programu jeszcze nigdy nie widziano. Wielkie gigantyczne akty z niesłychanymi wrażeniami zawiera program i stanowią wszechdzieła.

*** Gdańskie Towarzystwo nauki i sztuki** (Kunstforschende Gesellschaft) urzadza w środę, 3 maja o godz. 8 wieczorem w sali wykładowej panny Rodenacker przy Hundegasse 94, dwa wykłady z obrazami świetlanymi. Pierwszy wykład wygłosi wyższa radca budowlany profesor dr. Ficher z Gdańska pod tyt.: Przebudowanie ulicy Długiej jako problem budownictwa miast, a drugi dr. Secker, dyrektor Muzeum Wollrafa-Richtza w Kolonii o malarzu gdańskim Hans Krieger.

*** Wędrowka po targu.** Sobotni targ był nadzwyczaj ożywiony, dużo ludzi z Polski przybyło na targ z masłem i jajami, masło sprzedawali funt 56 mk., jaja mendel 33 mk. Na warzywnym targu było dużo szpinaku, za funt płacono 7—8 mk. Wiązanka świeżych rzodkiewek kosztowała 2,50 mk., wiązanka rabarbaru na kompot 9 mk., główka sałaty 65 fen. Za funt świeżego szczawiu płacono 5 mk., funt jarmużu równie tyle kosztował, funt selerki 10 mk., funt cebuli 9 mk., laska chrzanu 1 mk., wiązanka warzywa do rosółu 2,50 mk. Funty ślicznych jabłuszek 16 mk. Kwiaty zdobyli wonią i barwą obraz targowy, najwięcej obecnie sprzedają kwiaty do sadzenia na balkony, przeważnie lak i macoszki, mała wiązanka tych kwiatów kosztowała 1 mk. Z drobiu były kury, zesi i gołąbki na targu. Za parę gołąbków płacono 18 mk., za ładną tłustą kure 100 mk., funt gęsi kosztował 14 mk. Mięso po zwykłej cenie: funt wieprzowiny kosztował 34 mk., wołowiny 22—28 mk., cielęciny 20 mk. — Świeże śledzie sprzedawano funt po 9 mk., flondry 4—5 mk., za małe łososie płacono funt 15—18 mk., za duże łososie funt 50 mk., za szczupaki i liny funt 20—28 mk.

Miljonówka. Podczas sobotniego ciągnięcia wyszedł z koła nr. 945 817 miljonówki.

Wiadomości z Tczewa.

— Program uroczystego obchodu rocznicy Konstytucji 3 Maja w Tczewie. O godz. 9 rano solenne nabożeństwo w kościele parafialnym, celebrowane przez ksi. parafialnego Sawickiego przy udziale delegacji, o 10¹⁵ rano zbiórka wszystkich stowarzyszeń, korporacji, związków, cechów, szkół, przedstawicielstw, urzędów itp. na placu straży ogniowej, celem uformowania uroczystego pochodu, który wyruszy o godzinie 11 w następującym kierunku: ulica Pocztowa, Krótka, dokoła Ryńku, Dworcowa, Mostem Kolejowym, koło Bielawskiego, Sobieskiego, Skarszewską do pomnika naprzeciw starostwa. Przed pomnikiem pochód ustawi się w czworobok i wysłucha przemówienia p. starosty i śpiewu chórów T-wa „Lutnia” i gimnazjum.

Komitet obchodu przypominając tą drogą obowiązek obywatelski wzięcia udziału w nabożeństwie i pochodzie, spodziewa się, że wszystkie grupy tak liczebnością jak i okazalnością postarają się uświetnić tę wielką rocznicę, nie pozostając w tyle poza innymi miastami w Polsce, całe zaś miejsce we obywatelstwo dla uświetnienia obchodu, udekoruje domy w chorągwie o barwach narodowych, wieczorem zaś przyjmie udział w rzeszistej iluminacji.

W imieniu komitetu obchodu 3 Maja

(—) St. Dobrzański, (—) Jerzy Jorasz.

— Obwieszczenie magistratu. Wobec oficjalnie wprowadzonego święta narodowego w rocznicę konstytucji 3 Maja, przypominna magistrat obywatelom obowiązek udekorowania wszystkich domów chorągiewami o barwach narodowych i iluminowaniu miasta wieczorem w środę dnia 3 maja.

Magistrat. (—) dr. Gąsowski.

Kronika pomorska.

— Prekluzyjny wiek dla oficerów zawodowych. Jako granice wieku przy przyjmowaniu na oficerów zawodowych ustalono: dla podporucznika i porucznika lat 35, kapitana — lat 42; majora — 45; podpułkownika — 48; pułkownika — 50; generała podporucznika — 55; generała porucznika — 58 i generała broni — lat 60. Oficerowie starsi ponad wiek przepisany mogą być do wojska przyjmowani tylko na czas wojny.

— Kolej Kokoszk—Gdynia. Ze względu na pogłoski, rozsiewane przez osoby niepowołane w sprawie domniemanych powodów przejściowego wstrzymania ruchu na nowo zbudowanej linii kol. Kokoszk—Gdynia, dyrekcja polskich kolei państwowych w Gdańsku kategorycznie zaprzecza wiadomościom o rzekomych niespodziewanych a niebezpiecznych usuwaniach się czy opadaniach torowiska kolei, które to pogłoski należy tłumaczyć jedynie rozpowszechnioną u nas skłonnością do sensacji i wyolbrzymienia faktów. Dyrekcja kolejowa wyjaśnia, że trudne warunki terenowe, w których wykonywano wymienioną kolej, już zgóry kazały przewidywać potrzebę niezwykłych środków i stałego wzmocnienia nadzoru. Uszkodzenia torowiska, stale powstające skutkiem kolejnych wahań temperatury i wilgoci w zimowym okresie ruchu, a ujawniające się w swych skutkach dopiero po stopieniu śniegów i nastaniu stałych odwilży, należały do kategorii zjawisk normalnych, zwłaszcza na linii kolejowej, której nasypy wykończono w późnej jesieni, tuż przed otwarciem ruchu. Dowodem tego jest zresztą fakt, że już 22 marca, po niespełna 3-tygodniowej przerwie, ruch na linii Kokoszk—Gdynia podjął ponownie w pełnym pierwotnym rozmiarze.

— Z powiatu puckiego donoszą nam: Jako polski urzędnik, nauczyciel Lorkowski z Mechowy, przysposobił ludność na niemiecką listę, aby ją usposobić dla Niemców do przyszłych wyborów do Sejmu. Przy potwornych wyborach do sejmiku powiatowego, ustawił on cztery listy, pomiędzy nimi jedną niemiecką, więc p. L. spowodował kompromis dwu polskich z jedną niemiecką listą przeciw jednej polskiej, a przy wyborach wtykał ludziom kartki kompromisowej listy oświadczając

Grzywaczonówna,

Nakładem „Zjednoczone Wydawnictwa Pism Polskich w Gdańsku Sp. z o. p.". Drukiem Towarzystwa Wydawniczego Pomorskiego Tow. Akc. w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny: Wilhelm Grimsmann w Gdańsku. Redaktor naczelny: Wład. Zabawski. Za dział reklam i ogłoszeń: Jan Sucho w Gdańsku.

Danziger Stadttheater

(Gdański teatr miejski)
Dyrekcja: Rudolf Schaper.

W poniedziałek, dnia 1-go maja br.
wieczorem o godz. 7-mej, stałe karty B 2:

Alles um Geld

szuka w 5 odsłonach Herberta Eulenberg

We wtorek, dnia 2-go maja o godzinie 6 i pół
wieczorem, stałe karty A 1: **Carmen**. Wielka
opera w 4 aktach Georges Bizet'a.

Gdańsk, Neumarkt

Citrus
Straßburger

otwarty
w środę, dnia

3-go
maja

wieczor. o godz. 7 1/2.

Z programu

Bell-
Compagnie

Jansen i Jensen

Żyjące
płki gumowe

Tresury koni
niezrównana.

Trupa Kalro

2 Alexandrows 2

Sascha Feodorow
z swym wielkim
rosyjskim baletem
10 osób.

Szkoła jazdy
dyrektora p. Ad.
Strassburgera.

Królewskie lwy

Lezginka

20 innych sensacji

Codziennie między
10 a 12 z wyjątkiem
dnia otwarcia

zwiedzanie!
zwierzynca!

Sprzedż biletów

rozpocznie się
w środę, dnia 3-go
maja od godz. 11-1-
szej i na godzinę przed
rozpoczęciem przed-
stawienia przy kasie.

Sprzedam
silnik benzolowy
systemu Daimlera, umonto-
wany na wozie, z prądnica
i tablicą rozdzielczą 120 V.
80 Amp. Silnik może być
pędzony benzolem i oko-
wita. Oferty uprasza się
składać do Dörge, Gdańsk,
Fischmarkt 24. 6696

Czeladników kowalskich.
kołodziejskich i nożników
przyjmuje
Fr. Galkowski, mistrz kow.
Gdańsk-Wrzeszcz.

REICHSHOF-PALAST

Dystygowana winiarnia gdańska i elegancki bar

Codziennie aż do odwołania:

Druga wielka zabawa dekoratywna

NA RIWIERZE

oprócz tego:

wyborowy program tańców sezonowych

Leonine Szklędy

tańce narodowe

Marga Indra, młodociana gwiazda taneczna

berlińskiej opery państwowej

Gerda Sula

śpiewaczka operowa

Zwiększona orkiestra basowa z Artystyczną orkiestrą Wenzla

O 4 godz. 7 1/2 kolacje i a la carte

Lucia Gutschmidt

tancerka solowa państwowej opery z Berlina

Dyr. Kornbach

Arje operowe i pieśni

O wczesne zamawianie stolów uprasza się

Czytacie

w kawiarniach
i restauracjach
nasze pismo

Gazetę
Gdańską.

??? Gdzie można się najlepiej zabawić ???

Wintergarten

Am Olivaer Tor 10. Dyrekcja Emma v. Staszky. Tel. 1925.

w nowo-otworzonej sali japońskiej z współudziałem nowo-
przybyłych na krótki pobyt do Gdańska, sił artystycznych

Rudi Ziegler

Wiedeński śpiewak nastrojowy
i konferansjer

Stella Bruna

Śpiewaczka romansów

Wally Bakulińska

w swych oryginalnych tańcach

Mizzi Aedy

ulubienica z Wiednia

Rodzeństwo Teuber

tańce egzotyczne

pod kierownictwem muzycznym Trio-Jazz-Banda
Petersburski, Effler i Mr. John.

Początek o godzinie 9-tej. Wykwintna kuchnia.

Sprzedamy najwlecej dającemu

należące do naszych posiadłości a znajdujące się
na osadzie w Prątnicy (Stangenberg) między szosą
gdańską a skarszewską

2 domy z ogrodami

1 dom dzierżawcy Okoniewskiego z jednym mor-
giem ziemi oraz dom dzierżawcy Holkiego z 2
morgami ziemi, rok wybudowania 1917.

Oferty skierować:

Tczewska Spółdzielnia Osadnicza

Sp. z z o. odp.

w Tczewie, ul. Hallera 14.

Rozpoczynamy budować

4 domki mieszkalne z ogrodami

pół morgowym z parkiem miejskim. Domy
składają się z dwu mniejszych mieszkań.
Reflektanci, życzący sobie nabyć dom taki
na własność a posiadający większą ilość
gotówki, zechcą się zgłosić. Ewnt. życzenia
co do budowy mogą być uwzględnione.

Tczewska Spółdzielnia Osadnicza

Spółka z z o. odp. w Tczewie, ul. Hallera 14.

Bałtyckie Tow. Terenowe z o. p.

Stadtgr. 6 (Hotel Continental)

GDAŃSK

Telefon nr. 680-3450.

Kupno i sprzedaż terenów, domów,
zakładów przemysłowych i t. d.
na własny i obcy rachunek.

(1263)

Künstler-Spiele

Hotel Danziger Hof

Dyr.: Alex Braune.

Kapelmistrz Weinroth.

Hensel i Hagen

Lillipuci

Rodzeństwo Winter

Tańce narod. i char.

Ethel Gard

Parodystka taneczna.

2 Helsons

Elektrycyści

Pepl Neuro

Zongl. baniek mydl.

Arthur Flawow

Człowiek spokojny

3 nocnych motyli

Balet Ofieney

Petermann

Pies o ludzkich zwyczajach

4-ch Romanoff

Igrzyska rzymskich gladiatorów

Arco i Esmann

Tańce stepowe i wrowe

Przedstaw. codzien. o 8 g., w niedzielę 2 przedst. o 4 g. pp.

KÜNSTLERDIELE

Oryg. wiedeńska kapela

Amerkański bar!

Nastroj!

INFORMACJE

miejskowe i zamiejscowe jako też interesa
komisyjne wszelkiego rodzaju załatwia na-
tychmiast

G. B. „Express” Bydgoszcz Założ. 1911

Główny biuro: Jagiellońska 70.

Telefon 800, 799, 665.

C. E. 25

Fabryka sukna i kołder

A. Kaliński, Białystok

ulica Lipowa nr. 29

Poleca swe wyroby:

ulica Lipowa nr. 29.

Kołdry pluszowe i wełniane

od 4000 marek do 15000 marek za sztukę.

Fabryka także posiada wielki wybór sukna w cenie od 650 do 2000 mk. arsz.

— Wysyłam pocztą za zaliczką. —

Zakaz dowozu drzewa!

Celem szybkiego wyładowania drzewa polecam me place przy:

Wolny Port naprzeciwko
dworcu w Brzeźnie . . . 2 000 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 10 wag.
Wolny Port, strona pół-
nocna 7 c . . . 1 250 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 10 wag.
Kanał Portowy
przy wodzie . . . 5 000 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 25 wag.
Dworzec Nadwiślański
przy wodzie . . . 1 000 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 5 wag.
Port Neissera
Odańsk-Holm . . . 25 000 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 15 wag.
przy wodzie razem 34250 mkw. powierzchni można wyład. dzien. 65 wag.
Wszystkie place mają połączenie z torem kolejowym. Własne statki holownicze.

Juljusz Neisser, spedycja - żegluga

Kohlenmarkt nr. 7. Oddział spedycja drzewa. Telefon 258, 5417, 5225.

Z AMERYKI!

Największa Polska Agencja Gazet i Książek. Zakup hurt-
owną ilość książek, różne treści obrazów, pocztówek na
różne okazje, drobnych pamiątek z Polski etc. Wogóle
towaru wchodzącego w skład książek i przyborów do
pisania. Wszelkie okazy lub katalogi proszę wysłać na
adr.: Polish Amer. News Agency Józef Wojtowicz
1826 Fleet St. Balto, Md. U. S. A.

Sprzedam fabrykę cegły

rylkatowej na Pomorzu w pełnym ruchu z dziennej
produkcją na 20 000 cegieł z nowoczesnym technicznym
urządzeniem i z terenem o nieprzebranych zapasach
piasku. Ewentualnie sprzedam tylko urządzenie ma-
szynowe. Złóż. przyjmuję

Wielkopolska Agencja Reklamy,
BYDGOSZCZ, Długa 14.

Bacność rodacy!

Sprzedam natychmiast moją posiadłość w Subko-
wach (pow. Tezów) wraz z dwoma ogrodami do
uprawy i owocowym, budynkiem ładny murów. (ma-
sywny), chlewy nowe. Stosownie dla urzędnika lub
rezydentnika. Cena według umowy. Bardzo ho-
rystyczne kupno. Zgłoszenia przyjmuje P. Jeleniewski,
ulica Dworcowa nr. 30, Tezów (Pomorze).

Świetna egzystencja!

Do sprzedania lub do wdzierżawienia natych-
miast szybko decydującemu się zasobnemu kuon-
jącemu, moja modna posesja, w najlepszym położeniu
odpowiednia pod każdą branżę, z dużym podwórzem,
piwnica, ogrodem owocowym i spichrzami, gdzie od
lat 20 prowadzi się interes branży tekstylnej.

N. Nelken,

Telefon 148. (KR 50)

Święcie/Pomorze.

Wosk ziemny

3000 kg. sprzedamy tanio

Fabryka „URSUS”

WARSZAWA, ul. Chłodna 29

Tel. 229-36

(R. M. 4)

Tel. 229-36

Młody energiczny

kupiec

zboźowiec z wielkim doświadczeniem
handlowym, pracujący 14 lat w zbożu
i bankach w Polsce i zagranicą, pra-
gnie przystąpić jako współnik naj-
chętniej do interesu zbożowego lub
ewnt. przemysłu z kapitałem narazie
do 200 tysięcy niemieckich.

Oferty uprasza się do „Gazety
Odańskiej” pod nr. 6899.

Poszukujemy zaraz lub później biegłej

stenotypistki

władającej poprawnie językiem polskim i nie-
mieckim.

Centrala Rolników T. A.

filja w Bydgoszczy

ul. Odańska 19.

Tel.: 336, 1336, 1337.